Gemeente Nieuwkoop College van Burgemeester en Wethouders

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: **G. van Duin**		**Opgesteld door:** Zoë Cremers, afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Besluitvormende vergadering: 4 februari 2021 Doorgeschoven naar 18 maart 2021	**Registratienummer collegebesluit:** 20.06824	**Raadsnummer:** 2021-011
Titel / onderwerp: Een goed leven in Nieuwkoop - Gezondheidsbeleid 2021 - 2025		

Samenvatting:
Het gezondheidsbeleid bevat de ambities en prioriteiten op het gebied van gezondheidsbevordering. Hierbij gaan we uit van het levensloopmodel: Wat heeft een inwoner in de loop van zijn leven nodig om een goed leven te kunnen leiden? Voor het beantwoorden van deze vraag hebben we gesproken met zorgprofessionals, inwoners en organisaties in onze gemeente. Dit heeft een beleid opgeleverd dat focust op 134speerpunten, geordend naar 3 thema's: Samen gezond, Gezond gedrag en Gezonde omgeving.
Zoals uit de titels van deze thema's is op te merken is dit beleid breder is dan alleen het gezondheidsdomein. Het is een integraal gezondheidsbeleid waarvoor samengewerkt is met collega's van veel verschillende beleidsterreinen en inwoners en professionals. Er zijn gesprekken gevoerd aan de hand van het model "Positieve Gezondheid", dat kortgezegd gezondheid als meer dan "de afwezigheid van ziekte" definieert. Daarmee is dit beleid een opdracht aan de hele gemeentelijke organisatie, samen met inwoners en professionals, om zich in te zetten voor de gezondheid van onze inwoners.

Voorgesteld besluit:
Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. Het gezondheidsbeleid (conform bijlage 1) vast te stellen met als uitgangspunten:
   a. De betekenis van positieve gezondheid
   b. De hantering van het levensloopmodel en daarmee;
2. De speerpunten voor het thema Samen Gezond vast te stellen, te weten:
   Eenzaamheid, druk op mantelzorg, sociale cohesie en openbaar vervoer.
3. De speerpunten voor het thema Gezond Gedrag vast te stellen, te weten:
   Beweegvaardigheid, overgewicht, alcohol, roken en mentaal welbevinden.
4. De speerpunten voor het thema Gezonde omgeving vast te stellen, te weten:
   Groene omgeving, schone leefomgeving, uitnodigende buitenruimte, geschikte woningen en voorzieningen dichtbij.
5. Bij de verdere uitwerking van dit beleid de volgende uitgangspunten te hanteren:
   a. We werken integraal aan het bevorderen van gezondheid en gezond gedrag.
   b. We hebben aandacht voor gezondheidsachterstanden.

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

Govard Slooters secretaris	Robbert-Jan van Duijn burgemeester

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding
Elke 4 jaar stelt het rijk een landelijke nota gezondheidsbeleid op. Wij hebben als gemeente de opdracht om deze nota te vertalen naar een lokaal gezondheidsbeleid. In dit gezondheidsbeleid geven we onze visie op gezondheidsbevordering. We schetsen onze ambities voor de komende jaren. Hierbij gaan we uit van het levensloopmodel: Wat heeft een inwoner in de loop van zijn leven nodig om een goed leven te kunnen blijven leven?
We hanteren hierbij het begrip positieve gezondheid: We zien gezondheid niet als de afwezigheid van ziekte maar als *"het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan".*

Beoogd (maatschappelijk) effect
Het doel van dit gezondheidsbeleid is een goed leven voor al onze inwoners. Door het vaststellen van dit beleid ontstaat duidelijkheid over de manier waarop wij er aan bij willen en kunnen dragen om dit te bereiken. Een belangrijk onderdeel van dit gezondheidsbeleid is de integraliteit ervan. De gezondheid van onze inwoners wordt hierdoor een gedeelde opgave voor de gehele gemeentelijke organisatie.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis
Het huidige lokale gezondheidsbeleid Nieuwkoop heeft een looptijd van 2013-2016 en is dus inmiddels verlopen. In de periode 2016-2018 lag hier geen prioriteit waardoor de landelijke nota gezondheidsbeleid uit 2016 geen lokale opvolging heeft gekregen.
Inmiddels is de landelijke nota gezondheidsbeleid 2020 - 2024 gepubliceerd. Deze komt wat betreft uitgangspunten en speerpunten overeen met het voorliggende lokale gezondheidsbeleid.
Om ervoor te zorgen dat onze cyclus weer gelijk loopt met de landelijke cyclus hebben we ervoor gekozen de looptijd van dit lokale gezondheidsbeleid te verlengen naar 5 jaar: van 2021 – 2025. Zo hebben wij na het uitbrengen van de landelijke nota in 2024 voldoende tijd om dit te vertalen naar lokaal gezondheidsbeleid.

Participatie / betrokken partijen / personen
Zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten is een actief participatietraject doorlopen. Er zijn per kern of cluster van kernen gesprekken gevoerd en er zijn gemeentebreed gesprekken gevoerd. Interessant was dat er kleine verschillen waren per kern, maar dat er grotendeels dezelfde vraagstukken leven in de hele gemeente.
Buiten de gemeentelijke organisatie zijn er gesprekken gevoerd met:

- Zorgprofessionals: Huisartsen, fysiotherapeuten, Tom in de buurt, Jeugdgezondheidszorg, Wijkverpleegkundigen, onafhankelijk cliëntondersteuner, jeugd en jongerenwerker, ouderenadviseur gemeente, mantelzorgconsulent en de GGD.
- Maatschappelijke organisaties: Kerken, sportverenigingen, vrijwilligersorganisaties, ouderenbonden, adviesraad Sociaal Domein
- Inwoners: Via de dorpsraden en via Nieuwkoop Nieuws zijn inwoners uitgenodigd om mee te praten. In de kernen Woerdense Verlaat, Ter Aar & Korteraar en Langeraar & Papenveer heeft dit gesprekken opgeleverd met een divers gezelschap. Daarnaast is er gesproken met individuele inwoners uit Zevenhoven en Noorden. Vanuit het participatietraject gezondheidsbeleid is niet gesproken met inwoners van de andere kernen. Tijdens het participatietraject voor de Omgevingsvisie is wel met inwoners uit alle kernen gesproken. Tijdens deze gesprekken is ook het onderwerp gezondheid behandeld. De informatie uit deze gesprekken is gebruikt voor deze nota.

Binnen de gemeentelijke organisatie is samengewerkt met de afdelingen:

- Sport en Bewegen: We zijn aangesloten bij het traject om te komen tot een sport- en beweegvisie en een sportakkoord. Dit heeft zowel gezorgd voor input vanuit de samenleving als voor beleidsmatige afstemming en samenwerking.
- Omgevingsvisie: We zijn aangesloten bij het traject van de Omgevingsvisie. Dit beleid is input voor de Omgevingsvisie en andersom. Ook heeft het participatietraject input geleverd vanuit de samenleving voor dit gezondheidsbeleid.
- Beheer openbare ruimte: Beleidsmatige afstemming op het gebied van groenbeheer, speeltuinen, openbaar vervoer en inrichting buitenruimte
- Wonen: Beleidsmatige afstemming op het gebied van huisvesting

Daarnaast is er op 20 februari 2020 een thema-avond geweest waar raadsleden input hebben geleverd op basis van de thema's en speerpunten van het gezondheidsbeleid.

De adviesraad sociaal domein heeft advies uitgebracht op het concept gezondheidsbeleid. Het advies en de reactie daarop vanuit het college is bijgevoegd in bijlage 2.

Duurzaamheidsaspecten
n.v.t.

Varianten met argumenten voor en tegen
Door in te zetten op een breed participatietraject is een goede basis gelegd voor het verkrijgen van een goed beeld van de specifieke Nieuwkoopse gezondheidsvraagstukken en prioriteiten. Daarnaast is hiermee een beweging in gang gezet om het werken aan de gezondheid en een goed leven voor onze inwoners een breed gedragen integrale opdracht te laten zijn. We hebben de gevoerde dialoog met genoemde partijen als waardevolle input ervaren.
Het gezondheidsbeleid geeft op deze wijze meer gericht de prioriteiten en ambities weer op het gebied van gezondheidsbevordering. Het doel is: Ervoor zorgen dat alle inwoners van Nieuwkoop een goed leven kunnen leiden. Een goed leven bestaat uit heel veel verschillende aspecten. Het is niet mogelijk om op al deze onderdelen in te zetten. Op basis van de gezondheidsmonitor van de GGD en de gesprekken met inwoners, organisaties en professionals zijn 14 speerpunten gekozen waar we aan gaan werken. Deze worden als meest belangrijk gezien voor onze gemeente. De speerpunten zijn geordend aan de hand van drie thema's:
Samen gezond:
- Eenzaamheid terugdringen
- De druk op mantelzorgers verlagen
- Sociale cohesie in stand houden en verbeteren
- Openbaar vervoer verbeteren

Gezond gedrag:
- Beweegvaardigheden verbeteren
- Overgewicht terugdringen
- Alcoholgebruik verminderen
- Kinderen groeien rookvrij op
- Mentaal welbevinden verbeteren

Gezonde omgeving:
- Groene omgeving
- Schone leefomgeving
- Uitnodigende buitenruimte voor spelen & bewegen
- Geschikte woningen
- Voorzieningen dichtbij

Voorgesteld besluit
1. Het gezondheidsbeleid (conform bijlage 1) vast te stellen met als uitgangspunten:
   a. De betekenis van positieve gezondheid

   b. De hantering van het levensloopmodel en daarmee;
2. De speerpunten voor het thema Samen Gezond vast te stellen, te weten: Eenzaamheid, druk op mantelzorg, sociale cohesie en openbaar vervoer.
3. De speerpunten voor het thema Gezond Gedrag vast te stellen, te weten: Beweegvaardigheid, overgewicht, alcohol, roken en mentaal welbevinden.
4. De speerpunten voor het thema Gezonde omgeving vast te stellen, te weten: Groene omgeving, schone leefomgeving, uitnodigende buitenruimte, geschikte woningen en voorzieningen dichtbij.
5. Bij de verdere uitwerking van dit beleid de volgende uitgangspunten te hanteren:
   a. We werken integraal aan het bevorderen van gezondheid en gezond gedrag.
   b. We hebben aandacht voor gezondheidsachterstanden.

Kanttekeningen / risico's en beheersmaatregelen
Dit gezondheidsbeleid geeft de belangrijkste speerpunten weer voor de komende jaren. Hierbij worden concrete doelstellingen en mogelijke oplossingsrichtingen genoemd. Als gemeente hebben wij echter niet op elk onderdeel evenveel invloed. De rol die wij kunnen nemen varieert van faciliteren, ondersteunen, bewustwording stimuleren etc. Er zijn veel andere factoren die bepalen hoe iemand zijn leven inricht, en vitaal en gezond kan blijven.
Daarnaast is de wereld enorm veranderd sinds we gestart zijn met het schrijven van deze nota. De corona-crisis maakt het belang van een goede gezondheid extra duidelijk maar laat tegelijkertijd zien dat we heel kwetsbaar zijn, ook wanneer onze gezondheid op orde is. We weten niet hoelang deze situatie nog duurt en welke activiteiten weer hervat kunnen worden. Deze nota is geschreven op basis van een wereld waarin we weer samen kunnen sporten en elkaar weer kunnen bezoeken. De tijd zal ons leren of de doelstellingen en prioriteiten uit deze nota gehandhaafd kunnen blijven of aangepast moeten worden.

Financiële en juridische gevolgen
We voeren dit beleid zoveel mogelijk uit binnen de bestaande middelen. Mocht blijken dat er voor de uitvoering van specifieke opdrachten extra geld nodig is dan wordt dit via de reguliere cyclus aangevraagd.
Voor de lokale uitvoering van het preventieakkoord is er van 2021-2023 per jaar €20.000 beschikbaar vanuit het Rijk. Deze middelen kunnen wij aanvragen op basis van dit gezondheidsbeleid en kunnen ingezet worden voor plannen op het gebied van Roken, Alcohol of overgewicht. Wij zullen deze middelen hoogstwaarschijnlijk inzetten voor het terugdringen van alcoholgebruik.

Bijlagen
1. Een goed leven in Nieuwkoop – Gezondheidsbeleid 2021-2025
2. Advies Adviesraad sociaal domein gezondheidsbeleid Nieuwkoop
3. Reactie op advies adviesraad sociaal domein

Advies meningsvormende raad II 21 januari 2021
De raad heeft voldoende informatie om een besluit te nemen. Het wordt een discussiestuk in de volgende besluitvormende raadsvergadering (BR) op verzoek van D66 en Natuurlijk Nieuwkoop.
Drie discussiepunten voor de BR: (1) evaluatiemomenten, (2) alcoholgebruik en (3) kopje ‘gezondheid’